

Essa de două ori în septemana: Joi-a și Dominec'a; fra candu va prelinde importantia materielor, va es' de trei s'eu de patru ori în septemana.

Pretulu de prenumeratiune
pentru Austria:

pe anu întregu	8 fl. v. a.
„ dimietate de anu	4 „ „ „
„ patrariu	2 „ „ „
pentru România și străinătate:	
„ anu întregu	12 fl.
„ dimietate de anu	6 „

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti d' d. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stionsgasse Nr. 1, unde sunt a se adres' ai corespondintiole, ce privescu Redactiunea, administratiunea s'eu expeditur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: era cele anonime nu se vor public'a.

Pentru anuntia si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetitiile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 15 fauru n. 1871.

Vorbira mu mai de unadi despre noii ministri ai Cislaitaniei; sentint'a noastră trebue se fia fostu adeverata, căci de atunci in cōci totu asemeno a sentintio cetiramu prin tōte foile nepreo cupate.

Astadi am avē se vorbimu despre noii ministri magiari, a nume despre dnii Vilh. Tōth, numitu in loculu greu morbosului Rainer, la interne, si T. Pauler, numitu in loculu reposatului b. Eōtvōs, la cultu si instructiunea publica. Ne-am antecipatu in sa de multu sentint'a; am spusu că — n'avemu causa d'a ne astept'a, sub sistem'a si partit'a domnitōria, la nici unu bine. Ar fi unu lucru si odiosu si de prisosu a mai motiv'a acēst'a pre largu. Cetitoriloru nostri cari dōra astadi, candu numele persōnelorū sunt cunoscutē, ar pofti se ni cunōsca opiniunea despre ele specialu, li spunemu pre scurtu: *dlu Tōth Vilmos*, judecandu dupa portarea sa de pan' acuma facia cu noi si cu natiunitatilo nemagiare in generalu, de buna sēma va fi pentru noi mai reu dec'atu predecesorulu seu Rainer, — ēr dlu dr. Pauler, alu carui trecutū ca profesore la Universitate, nu ni-lu arēta frivolu nici in fapte, nici in arguminte si principia, nu pōte se fia pentru noi mai reu dec'atu predecesorulu seu Kōtvōs.

Lumea liberala straina iē denumirea ambiloru noii ministri de probe invederate, cumca plutimu spre reactiune. Am ajunsu sub vėrg'a culturai si dresurei magiare — a nu ni mai pas'a nici de acēst'a.

Dar schimbările in ministeriale noastre, dupa tōte semnele, nu s'au terminatu. Se sustiene din dia in dia totu cu mai multa firmitate faim'a, că contele Andrassy curendu va avē se inlocuiesca pre contele Beust, carele va primi de mangaiere cutare ambasada grasa. Cine va fi urmatoriulu dlui c. Andrassy? — *Lonyay* s'eu b. *Sennyey*, seu contele Ferd. *Zichy*, s'eu altu-careva bunu instrumentu magiaru, — nu ni batemu capulu a ghici, si nu potemu de cātu se repetimu si aci că — n'avemu causa, n'avemu motivu d'a sper'a vr' unu omu a lui Ddieu, vr'unulu cu mima si pricepere si pentru noi, pentru interesele, lipsele, dorerile nōstre. Austro-Ungaria, asiā se vede, că nu mai vrē, s'eu nu mai pōte se raspunda naturalei si ratiunabilei chiamari a unui statu, detorintiei d'a inaint'a cultur'a, prosperitatea, fericirea tuturoru popōralorū din sinulu ei. —

Senatulul imperiale, parlamentulu Cislaitaniei este convocatu la siedintia ordinaria pre 20 fauru. Nemtii clicei centraliste si dualiste facu multu scomotu in publicistica contr'a noului Ministeriu de dincolo, pana si dlui Bismark lu denunciaru, ca pre unulu ne-amicu Germaniei; totusi o spunu din capulu loculu, că in parlamentu i vor vot'a bugetulu, pentru a nu provoc'a din adinsu disolvarea senatului imperiale, in alu carui locu apoi prin influenti'a nuoilorū ōmeni de la putere, de buna sēma s'ar adun'a o adunare cu totul de alta facia! — Ast-feliu este constitutiunismulu nostru, vai de elu. —

Viena de dominec'a trecuta este cercetata d'o mare calamitate publica; imflandu-se apele Dunarei de odata strordinarminte, pornira ghiati'a de susu, a carei o parte mare fu isbita pre canalulu ce curge prin Viena si caus'a o varsare cumplita, cum nu s'a mai pomenitu, carea inec'a vre-o 7—8 suburoii, mai cumplitu Leopoldinulu, Rossaulu, Brigittena, facendu daune de milliōne! Pe-

riclulu nici pana astadi nu este delaturatu, căci frigulu celu mare impedeac scurgerea prompta a undelorū sisloiloru. —

Din nefericil'a Francia nu ni sosescu de cātu sciri nefavorabili. Gambetta jace reu morbosu. Poporulu, fora conducere energica si onesta, a alesu in constituanta o multime de ōmeni slabi si acum prin manifestatiuni publice vrō se li insufe spiritulu si vertute! Siedintiole constituantei s'au inceputu, dar faci'a loru este — caotica. Republicanii adeverati sunt in minoritate.

Gvernulu pentru aperiarea tieriei prin Jules Favre si-a depusu mandatulu in manele constituantei, insinuandu reportu detaiatu despre intrēga activitatea sa si cerandu nuou mandatu formale pentru d'a continu'a porttractarile de pace. Pana la deslegarea acestei cestiuni, membrii guvernului provisoriu remanu in functiune.

Garibaldi inea s'a infacisiatu si si-a ocupatu loculu in constituanta, dar sculandu-se elu se vorbēsca, s'a escatu unu mare tumultu; telegramele ni spuun numai că galeriele cereau se fia ascultatu, se vede in sa că dnii deputati nu doriau a-lu ascult'a; destulu că presiedintele a trebuitu se redice siedintia. Garibaldi in urmare si-a depusu mandatele. —

In Romania, dupa scirile private si dupa tonulu foilorū mari, asiā se mpare că bun'a intelegere cu Domnitoriulu Carolu incepe a se restabil'i.

Telegrame din Londra ni anuntia, că Conferinti'a diplomatica a poterilorū mari continua a lucr'a, si si-a estinsu ingrigirea si a supr'a altorū obiecte ce nu se tienu strinsu de cestiunea Marei-negre.

Fōi'a „Standard” din Londra ni spune ca unu ce positivu, că conferinti'a se va ocup'a si de cestiunea romana. Sub cestiunea romana, diplomatii vrēu a fi intielēsa cestiunea constitutiunei din Romania, spre scopulu d'a domoli spiritele si d'a face posibilu o guvernare regulata, pacica, si astfeliu d'a asecur'a Tronulu si Dinasti'a.

A multum'i, si multumind'u a domoli spiritele in Romania si la Romani preste totu, dupa noi este prē usioru; dar no tememu că nu conferinti'a diplomatiloru va fi cea chiamata si calificata pentru acēst'a.

Cine va scōte pre Romani din ghiarele strainiloru ce-i sfasia si sugruma; cine ii va scap'a de impularile nemtiesci, unguresci, turcesci, serbesci si muscalesci, si medularile aculuiasi corpu, facute de Ddieu si de istoria pentru unu scopu alu lorū propriu, dar dismembrate prin intriga si fōrtia straina, le va coadun'a si impreun'a si restitui destinatiunei lorū naturale: acēl'a in adeveru va desleg'a cestiunea romana, va linisc'i spiritele pre totu teritoriulu Daciei Traiane si va asecur'a in mediloculu lorū, ca 'n sinulu lui Avraamu, Tronulu si Dinasti'a.

Ori ce altfeliu de deslegare — este numai o sinamagire, si pōte se fia astadi numai fōrte fōrte provisoria. —

Detorinti'a nōstra catra Francia in momentu.

Franci'a, si cu ea ilustr'a nōstra sora, natiunea franceca, prin peccatoale domnitoriloru si conducatoriloru sei perfidi, cutropita de ōrde straine immense, in butulu tuturoru celoru mai eroice incoardari a poteriloru sale, dupa ce sacrificariuri de sange alu fiiloru sei bravi, parasa de tōta lumea, trebui se ingenunchie naintea invingatoriulu brutalu, carele prin medilōce fisice mai numerōse si mai

calificate, o supuse materialminte, fora in sa ca se fia in stare d'a o devinge, cuceri s'eu nimici spiritualminte.

Franci'a — in principiale ei sublime, in conceptiunile ei marotie, in faptele ei gloriōse — mare a fostu, mare si admirata este, mare si laudata va fi, pre cātu timpu vor existe pre pamentu ōmeni cu memoria si consciintia si demnitate omenēsca!

Dar crudimea invingatoriulu fisicu, tocmai pentru că ea este mare, tinde a o dripi si batjocuri mai aspru; poft'a lui bruta de resbunar e se impintina prin invidi'a marimei si gloriei ei morale! Tōta lovitur'a in sa ce se indrēpta a supr'a ei, isbesce si trebue se dōra aduncu si amaru pre tōte popōrale ce stau pre aceeași base morale, ce simpatisēdia cu ea si tindu la libertate casi ea. D' aci se pōte splic'a si pricepe dorerea, nefericirea nōstra a Romaniloru pentru caderea Franciei; d'aci manifestatiunile de compatimire ale mai tuturoru popōralorū injugate si asuprite; d' aci nelimiscirea comuna si generala a spiretelorū pentru invingerea armelorū germane.

Noi Romanii, sub timpulu decurge-rei resbelului, cu tōta consecinti'a, ne'ntreruptu si pretotinden'i, cu vōce inalta si prin tōte posibilile sacrificia ni-am aretatu amōrea catra Francia si alipirea catra natiunea franceca. Fratii nostri din Romania libera au mersu intru manifestarea simpatiei lorū pan' acolo, incātu ajunsera in conflictu chiar arigiu cu dinasti'a lorū!

Dar — facia cu situatiunea de astadi a Franciei, dēca no intrebāmu, că ōro barbati si popōrale simpatisatōrie cu ea — in generalu, si Romani in specialu, si-au facutu in deplinu tōta detorinti'a? — s'eu că mai au ceva de facutu? — atncei vōcea mintei si a inimei, sentiulu onōrei si alu umanitatei ni dau celu mai respicatu respunsu: că — pre cātu timpu *Franci'a este amerintiata in integritatea sa, in libertatea si bunastarea sa, pre cātu timpu o putere straina si dusimana o tiene si o sugruma in ghiarele sale, — detorinti'a popōralorū simpatisatōrie cu ea in generalu, si detorinti'a Romanilorū inruditi desclinitu, este si trebue se fia, a se socoti n'ncetatu, a combin'a totu felulu de planuri, a incerc'a, a misc'a si a face totu ce se pōte si ce se impare calificatu d'a-i ustur'a sōrcea, d'a-i aduce macar cātu de putienu ajutoriu, cātu de mica mangaiere.*

De acestu sentiu si cugetu condusi barbati amintitorulu popōra din a nōstra monarchia de pretotinden'i, in acestu momentu s'au socotitu si au adatu cu scopu, si au recomandatū tuturoru celoru ce asculta de ei, a pune in lucrare **petitiuni** catra Tronu, s'eu catra parlamentu, si a nume catra diet'a ungurēsca; petitiuni, cari subscrise de cātu mai multi, subscrise de comunitati si societati, subscrise de carturari si necarturari, se sprime de o parte nelimiscirea generala pentru caderea si maltratarrea Franciei, ēr d'alta parte temerea de abusu de putere a invingatoriulu nēmtiu, si se cēra, ca Regimulu se fia indrumatu si insarcinatu, a starui cu tōte medilōcele, ca conditiunile de pace, pre care invingatoriulu nēmtiu este se le puna Franciei, se nu fia barbare, se nu cuprinda s'eu atientēsca rumperea si ruinarea materiala a Franciei, se nu vateme dreptulu publicu si dreptulu naturalu in nscutu alu popōralorū!

Cu unu cuventu, vorb'a este, ca in seclulu nostru, se nu se restabilēsca si puna in aplicare barbarulu dreptu alu

pumnului, adeca alu celui mai tare; nu se desparta si anectodie o tieria provincia s'eu macar numai o part'ie provincia — *fora vōi'a s'eu chiar cr'a protestulu poporatiunei ei; se nu sr'ac-tedie popōrale ca o turma de vite: — se se respecte dreptulu publicu alu atiloru si mai presusu de tōte — dreptulu de libera dispunere de sine alu popōralorū.*

Petitiuni de acestu cuprissu cercula priu tōte partile, in tōte libele, si se subscriu de micu si mare, c' miile, si se innainta unde suna ele.

Astfeliu de petitiuni, din dōue parti se tramitu si respādescu si printre Romani. In Viena s'a constituitu unu comitetu romanu ce lucra intr' acēsta causa; acēl'a framite esemplarie de astfeliu de petitiuni, adresate Maiestatei Sale Imperatoriulu; in Pesta acēsta causa a luat'o in mana Clubulu deputatiloru natiunali, si petitiuni emanate de aici suna catra Casa reprezentativa a Dietei unguresci. Ambele formularie sunt in fondu s'eu essintia identice.

Petitiunea din Viena este destinata a nume pentru acele parti ale natiunei romane din Monarchia, cari nu apartienu la Diet'a ungurēsca; petitiunea din Pesta tiene socōta de form'a si usulu constitutiunale si se recomanda cu totu deadinsulu partilorū reprezentate in Diet'a din Pesta.

Fiindu scopulu si cuprinsulu acestorū petitiuni loialu si legalu, si fiindu dreptulu d'a petitiun'a unu dreptu cardinalu alu constitutiunei nōstre, este prē invederatu că — pre cum nimeniu nu pōte se fia iertatu a sil'i pre cine-va se subscrice aceste petitiuni, totu asemenea nimeniu nu este iertatu se impedece pre cine-va d'a le subscrice.

Petitiunile subscrise, — subscrise de comunitatile nōstre, de totu felulu de corporatiuni si asociatiuni ale nōstre, de barbati nostri publici si privati fora desclinitire, cele de form'a prima se se inainte dlui B. G. Popoviciu, comisionariu in Viena; ēr cele de a dōua forma se se tramita catra care-va deputatu dietale la Pesta, pentru ca se fia prezentate Dietei.

Dorinti'a nōstra este ca subscririle se se faca cātu mai numerōse si cātu mai in graba. —

In fine, intrebarea — că ōre aceste petitiuni vor cumpeni ceva naintea Monarchului si a Dietei? si că ōre dlu conte Bismark si Imperatorele Wilhelmu vor vrē se puna ceva temeiu pre vōcea poporului? — noi nu vom desbete-o asta data; nōue ni ajunge a sei, că popōrali si-au redicatu vōcea si si-au facutu si asta data detorinti'a; — vōcea popōralorū, din convingere si cu seriositate pronunciat'a, este vōcea lui Ddieu; ori cine o descorsidora, curendu s'eu atardiu va fi pedepsitru

In caus'a colectelorū pentru francesi.

Suntemu detori a d'a Onoratiulu nostru Publicu, conformu promisiunei nōstre, urmatoriile acte:

Adres'a Redactiunei Albinei

Catra Dlu V.-Consulu alu Republicii franceca Emiliu Picot, in Viena, Opernring nr. 5.; prin carea s'au inaintatu spre destinatiunea lorū colectele pentru nefericitiu francesi.

Pesta, in 3/15 ianuaru 1871.

Domnule V.-Consulu!

Avendu tericiora d'a Ve cunōsco ca pe unulu carele de mai multi ani ni studiati si cultivati limb'a si natiunitatea romana cu o placere, o seriositate si unu succesu, ce pururi am admiratu: mi iēn libertate a me adres'a DVōstre intr'o causa sacra, rezultatu alu sen-

tiemintelor natiunii romane pentru nobilă DVostre natiune si patria franceza, in nefericirea lor de astadi; o cauza in carea, sum convinsu, ca nimene altu mi-ar poté fi mai bunu medilocitoriu si interprete.

Vi este cunoscutu, Dle Consulu, ca o parte considerabila a natiunii Romaniloru daciei, intr'unu numeru ce trece preste *trei milioane de suflete*, apartiene politicaminte Austro-Ungariei; de asemenea Vi e cunoscutu ca acestu poporu, ce compune maioritaea absoluta in Transilvania, Banatu, Bucovina si in partile Crisiane, precum si ale Marmatiei din Ungaria, de secolu este despoiatu de dreptulu de esistinta natiunala publica, de dreptulu d'a forma unu faptoare blicu de statu, d'a dispune elu de sine si de sale in favorea sa, — ci este impilatu si utatu, fora tota restringerea, de elemente straine, prin maiestria domnitóric, — asteliu incéptana si dreptulu de cultura si dezvoltare i este adusu si paralisatu chiar prin legile de statu, h cari maioritaea maiestrita a parlamentului croiesce si decreta dupa puru interesulu rasiu clicei domnitóric.

Prin áesta sistema impilatória secularia s'a adusu popuru romanu pre totu teritoriulu Austro-Ungariei „la sepa de lemn”, cum dice proverbiulu nostru; incátu intru tóte a scapatu; numai na a: *inim'a romana i-a remasu intréga, intacta*. Si *inim'a lui romana*, de la vladica si pana la opinca, nici candu nu s'a manifestatu cu voce atáta de sonora, ca astadi in timpulu greleloru cercari si desastre ale Franciei!

Natiunea romana, Dle Consulu, in vederea nefericirii si suferintelor Franciei — a uitatu ale sale proprie mii de lipse si suferintie, si se fiti convinsu Dle Consulu ca — deca ea ar fi stepan'a sortii sale, fora tota esitarea si-ar fi datu celu mai bunu alu seu sange intru ajutoriu natiunii franceze, adorati sale sorori, anchirei sale de credintia si sperantia pentru unu viitoriu mai ferice.

Dar injugatu, impilatu si despoiatu cum este Romanulu in áesta patria strabuna a sa, la provocarea facuta prin diariulu „Albina”, ce astadi stá sub a mea conducere, — pentru a-si documentá sentiemintele inimei sale, din tóta serac'a sa a acursu cu denariulu seu spre usurarea, in unu gradu macar cátu de micu, a legiúnelor de lipse ce incungiura astadi pe bravii fii ai Franciei, in eroic'a admirabil'a loru aporare natiunale contr'a invasiunii.

DVostre Dle Consulu, pre carele suntemu mandri d'a Ve numorá intre abonentii si cei mai diliginti cetitori ai fóiéi nóstre, de siguru ati observatu in ce spiritu, cu ce amóre si pie oftari a venitú popuru nostru a-si oferí denariulu seu pentru suferitórii francezi.

Mi permitu a provocá la numerulu 96 alu Albinei de an. tr. in carele s'au publicatu primele oferte dimpreuna cu corespundint'a de care au fostu ele insocite, si Ve asecuru, Dle Consulu, ca mai tóte cáte urmara d'atunci incóci resuflau, acelasi spiritu, aceeasi amóre.

Resultatulu colecteloru publicate in „Albina” pana inclusive in numerulu I. alu anului curente — este o suma de: 1029 fl. 20 cr. v. a. 170 1/2 franci in moneta sunatória franceza, 1 taleru reuniunulu si 3 duodiecieri in argintu.

Acésta suma intréga am onóre a Vi o transmite cu rogarea, ca — fiindu ea destinata in generalu pentru ajutorirea francesiloru nefericiti prin rebelu, se dispuneti de ea dupa cum in contielegere cu consulatulu din Viena alu Republicei franceze Vetí affá mai cu cale si de rebuintia, si la timpulu seu se faceti aretarea necesaria catra Regimulu Franciei, si totu de data po fidelulu interprete alu sentieminteloru popuru romanu din partile Daciei ce astadi politicaminte apartienu la Austro-Ungaria.

Cu cea mai respectuósa consideratiune Alu DVostre aduncu stimatoriu
Vincentia Babesiu, m. p.

Responsulu:

Dsate dlui V. Babesiu, deputatu dietale si editoriu alu diariului Albina scl. scl. in Pesta.

Viena, in 8/20 ianuaru 1871.

Pré stimatú Domnule!

Am primitu, impreuna cu sum'a culésa de diariulu „Albina”, scrisórea de care DVostre ati binevoitu a o insoci. Este pentru mine o placuta detoria d'a Vi esprime, nu in numele meu, ca simplu cetatiénu, ci in numele Republicei franceze multumirile mele cele mai sincere pentru iniciativ'a ce o ati luatú. Romanii,

(va se dica Romanii de din cóciá Carpatiloru,) cei mai multi nu sunt favorisati de fortuna, si pentru acést'a meritulu loru este cu atát'a mai mare, candu vinu intr'ajutoriu fratiloru nostri patimitori a nume celoru prisionieri in Germania. Crucerulu seraciloru are unu pretiu mai mare decátu milliónele bogatiloru; pretiulu unui daru este numai dupa sentiemintela ce l'au inspiratu.

Am vediatu in Francia cu o adevérata emotiune subscriptionile deschise in tóta Europa, si cu deosebire in Ungaria, spre a ajutorá victimele rebelului actualu. Avemu se facemu totu spre a stringe din ce in ce mai multu legamintele fraternitatii si de solidaritate ce unescu popórale unele cu altele. Astadi ne-a parasitu succesulu; suferintielu nóstre sunt infricosiate; sengur'a mangaiere esté pentru noi de a spe á si de a vedé simpatiile, pe cari popórale le-au conceputu pentru lupt'a nóstra. Romanii ni-au datu testimonie de amicitia loru; potu fi siguri ca, deca vor veni dile mai bune, vor secerá aceea ce au semenatu, si ca si noi li vom dá dovedí de recunoscint'a nóstra.

Caus'a ce o aperámu astadi nu este caus'a unei tieri, a unui poporu; interesele ce sunt in lupta sunt mai inalte decátu interesele unei natiuni; se póte dice ca sórtea omenimei intregi este pusa pe tapetu, celu mai putienu pentru unu seclu. Se punemu odata, ca Francia este biruita, este butujocurita pana in cea de pe urma estremitate, ca violintia brutala, barbaria si minciun'a, iéu loculu justitiei si alu dreptului, — nu este sengura Franci'a carea va avé se suferé regimulu de feru si de sange, la care va fi supusa de catra necuviosulu invingatoriu: tóta Europa, tóta lumea ilu va suferí. Nu va fi unu unghiu de pamentu, unde se fia omulu cu potintia d'a trái liberu; pretotindeniá si pe ani indelungati vom vedé opresiunea si despotismulu. Reactiunea va fi cu atátu mai teribila, cu cátu seclulu nostru a facutu mai mari progrese pre campulu ideiloru liberale. Si in mediloculu prostratiunii generale póte ca va fi Franci'a tier'a ce va patí celu mai putienu. Ea va sci se reparedie intr'unu scurtu timpu perderile ei cele materiali; ea si va zidí nóue cetati si nóue case, si, deca va avé se planga pe multi din fiii ei cei mai generosi ei mai devoti, i va remané insa satisfactiunea, i va remané laud'a de a fi luptatu pentru unu principiu, de a fi resistatu pre cátu erá in puse-tiune de a resiste.

Dara ce va dice restulu lumei? Acei ce dirigesera afacerile popóraloru europene, cum vor poté ei se spele rusinea de care se acoperu ei, si acoperu popórale a caroru guvernulu li-a fostu incredintiatu? Si cum se nu fia in inim'a tuturoru unu sentiementu de dorere, cum nu s'ar cere socóta de la guvernole, cari nu cunoscu altu-ceva decátu o politica egoista, o politica personala, si cari vor se domnéscá a sup'a unoi ciurde de sclavi.

Franci'a seie bine ca n'are ce sperá din partea guvernoloru; insa are sperantia, are credintia in popóra. Ómenii, alu caroru sentiu moralu nu s'a alteratu prin influint'a despotismului, intielegu bine ca luptámu d'odata, pentru noi si pentru densii, si nu ne indoimu a ne adresá la densii, fiindu siguri de simpatia si de amicitia loru. Spre a aretá ca Franci'a si-a meritatu aceste simpatii, va fi destulu a vedé ce felu de rola a jocatú ea pana aci in Europa. Sub tóte formele de guvernulu, Franci'a a representatu, intre cele lalte natiuni, nisce principia mari, pe cari nu le-a parasitu nici odata; ea totdeun'a a aporatu dreptatea, a mantienutu tractatele. Ce s'a potrecutu insa, candu Franci'a s'a privitu batuta si s'a potutu batujocóri fora primedjia? Atunci nu a mai fostu unu dreptu publicu in Europa. Unulu dupa altulu s'au denunciatu tractatele cele mai sante, tractatulu de Parisu, tractatulu de Londra, tractatulu de Praga, si denunciarea s'a facutu de catra partea cea obligata, intr'unu chipu celu mai brutalu. —

Póte ca tractatele ce s'au denunciatu au fostu rele, póte ar fi fostu mai bine de a le modificá, de a le anulá, dara trebuiá ca acesto modificari séu acésta anulare se fia facuta cu formele usitate. Deca cancelarii imperatesci ar fi ómeni ca altii ómeni, nu ar fi primitu cu indiferentia o violare de dreptu, care in relatiunile vietii privat' s'ar privi de crimá. In locu de a observá pasivitate, ei aveau o ocaziune frumósa de a-si ilustrá numele, dechiarandu-se de urmatorii Franciei, ca mantionetorii tractatelor. Dara de ce se vorbimu de principia cu ómeni cari traiescu de pe o di pe alt'a, si pentru cari

politic'a nu este nimicu de cátu artea de a gasi expediente.

Ceea-ce cancelarii nu au intiolesu, vor intielege popórale. Ele nu vor uitá ca in Francia s'au nascutu ideile libertatii, de la cari potemu numai se sperámu astadi salutea tuturoru. Republic'a din 1870 trebeu se fia insufletita de acele-si principia ce s'au proclamatu de optu-dieci de ani si mai bine; trebeu se desradecine-die tradiitiunile cari sub numele de dreptu divin, séu de dreptu alu concistei, amenintia in fiecare momentu indej endintia natiuniloru. Recunóscemu fie-carui poporu dreptulu d'a se pronuncia a sup'a sortii sale, d'a dispune elu insni de sine. Acést'a este, dupa noi, unu dreptu fundamentalu pentru natiuni, precum si pentru individi, unu dreptu ce nu se póte denegá si pe care violintiele unui Bismark nu-lu vor isgoni de pe pamentu. Scopulu supremu alu silintiloru nóstre este de a stabili intre popóra aceea solidaritate, fora de care civilizatiunea este numai o vorba.

Este timpu, mi se pare, se repudiámu astadi doctrin'a barbara, in a carei nume nisce natiuni se dicu mai culte, mai inalte, si vor se domnéscá a sup'a celoralalte. Deca este adevératu ca sunt natiuni mai inalte de cátu celoralalte, ele vor domni chiar prin virtutile loru. Infiuntia morala va inlocui poterea brutala.

Vedu cu placere deosebita, ca reprezentantii natiunii romane, din cóci si din colo de Carpati, impartasiescu ideile ce le avemu noi, si, cu o sinceritate pe care cancelarii regosci nu o au, nu se temu de a le esprime. Prin acést'a dovedescu Romanii inca odata ca acusarile adversariloru lor sunt lipsite cu totulu de fundamentu si ca si popuru loru are dreptulu de a-si avé loculu in federatiunea européna.

Primitu, stimatú Domnule, pe langa multumirile nóstre cele mai sincere atátu pentru DVostre cátu si pentru cetitorii Albinei, incredintiarea pré distinsei consideratiuni, cu care sum —
Alu DVostre pré aplecatu
Picot m. p.

P. S. Am versatu la cas'a societati inter-natiunale pentru ajutorarea francesiloru banii culesi de Redactiunea Albinei, si am onóre de a Vi tramite adevérintia de primire a dlui *...*
(NB! Acésta adevérintia cu datulu de 17 ian. a. c. nr. 459 suna despre: 1029 fl. 20 cr. v. a; 170 franci si 50 c. in moneta sunatória, 1 tal. reun. si 3 duodiecieri. — Red.)

Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei reprezentantiloru din 9 febr.

Se deschide la 11 óre de vicepresiedintele Béla Perczel. Dupa autenticarea protocolului se ié la cunoscintia invitarea comunei israelite din Pesta la serviciulu dumnediescu ce se va tiené in aducerea aminte a reposatului ministru Eötvös, si se insinua petitiunile intrate.

Referintele comis. verificatóric *Ordódy* anuncia verificarea dep. din cerculu Füiek *I. Pálzky*, carele se aviséza sectiunei a V.

Ministru de comunicatiune Gorove raspunde la interelarile facute de *E. Huszár* si *S. Vukovics* in caus'a esundariloru din comitatele Temisiu si Torontalu, dicendu, ca regimulu indata dupa scirile primite despre aceste intemplari a cerutu de la inginerulu supremu alu aceluor comitate raportu detaiatu si a tramisu unu barbatu competentu la loculu intemplariloru, ca se se convinga si se faca regimului propunerile necesare de regulare. Tóte referatele, dice ministru, consuna intr'aceea, ca apele Temisiu, Bega, Berettyo si Berzava trebeu regulate de odata si dupa unu planu sistematicu Spre acestu scopu regimulu a tramisu anumitu unu comisariu, barbatu de specialitate. Mesurile necesare se vor pune in lucrare cu intiéla ce va concede bugetulu.

Si *Vukovics* si *Huszár* se dechiará multumiti cu responsulu, carele se si ié la cunoscintia. —

Presiedintele Somssich primesce presidiulu si cas'a trece la ordinea dilei, continuandu desbaterea asup'a bugetului pentru ministeriulu de justitia.

E. Hodossy apera ministeriulu in contr'a atacuriloru lui Dietrich si continua apoi dicendu, ca pentru o justitia buna se receru legi juridice bune si judecatori de omenia, speciali si independenti; independenti insa nu potu fi cu léfa de 700—800 fl. pe anu, de aceea se li se mbunetatiéscá salariile si se se codifíce legi, ca se seie judecatoriulu acuratu, dupa care

lege se judece. Primesce bugetulu de basa pentru desbaterea speciala. (Aplause din drépt'a).

Joh. Vaida dorece a se sustiené legile cele vechi ale Ungariei, si in locu de a perde timpulu cu codificarea de legi nóue luate din tieri streine mai bine se caute regimulu a face din Ungaria o tier'a de adevérata cultura. Nu primesce bugetulu de basa pentru desbaterea speciala.

K. Tisza dice, ca Hodossy a aruncatu manus'a si elu o redica. Se vede, continua oratoriulu, ca H. a vorbitu mai multu ca advocatu decátu ca deputatu, candu a disu ca e corespunditoriu si bine a se alaturá la ordinatiuni si traducerea germana. Acést'a este o subordine a Ungariei. Nedependint'a judecatoriloru nu trebeu cautata in bani, in lefe, ci in morala, si regimulu tocmai in acésta privintia ar trebui se se síléscá a face pe dirigatori independenti. Mai departe H. dice, ca oppositiunea la tóta ocaziunea consuma timpu cu discutiunea cestiuniloru de statu. Acést'a i aduce aminte, dice oratoriulu, de hotiulu, carele fugindu de urmatoriu, stáiga: *tieneti-lu! tieneti-lu!* tocmai H. a adusu cestiunea politica, si asiá trebeu se-i placa a fi urmaritu pe acestu terenu. Daca aterná numai de la oppositiune, astadi legile urbariale ar fi finite; si dacá nu sunt, numai maioritaea e de vina. Stang'a a postpusu cestiunea de cultura celei de esistencia, cáci o pretinde natur'a lucrului. In fine invinuescu pe regimu ca nici acele legi de justitia nu le-a esecutatu cari le-a votatu casa; provóca deci se lucre cu zelu si consciintia. (Aplause in stang'a).

E. Stanescu afla ca numerulu officiantiloru din centru este pré mare si ca regimulu la denumirea judecatoriloru este partialu, spunendu, ca cunóscé judecatori, cari nici n'au absolvatu studiile juridice. Mai cu sama portarea regimului facia cu rationalitatile nu mai e de suferitu. Judecatorii nici nu pricepu limb'a popuru, ba unii judi cercnali inapoiáza actele dacá — sunt scrise intr'alta limba, asia d. e. celu din Lipova. Amintesce proverbiulu: *„justitia regnorum fundamentum.”*

Berzenczey: ataca pre Stanescu imputandu-i ca aduce casuri ce nu apartienu aici si spunendu-i ca Romanii n'au cuventu d'a se plange ca nu se respecta la denumiri; cáci ei si diaristica loru s'au pronunciatu contra primirei de dirigatorii de statu.

S. Borlea: Raspunde ageru lui Berzenczey. (A se vedé cuventarca intréga mai in diosu.)

Ministru lu Gorove ié cuventulu si se apera in contr'a atacuriloru antivorbitoriloru, inal-tiandu activitatea regimului pana la ceriu. In fine se róga ca cas'a se priméscá bugetulu.
La 2 1/4 siedintia se redica.

Siedint'a casei reprezentant. din 10 febr 1871.

Se deschide la 10 óre de presiedintele *Somssich*, carele, dupa autenticarea protocolului, aduce la cunoscintia casei, ca MSA a insarcinatú pe ministru lu *Szlávy* cu conducerea interimala a ministeriului de cultu si instructiune.

I. Kiss interpeléza pe ministru lu de comunicatiune: daca are de cugetu a dá si celoru nepaditi de esundatiune din comitatulu Satu mare acelasi ajutoriu din partea statului ca si celoru din cetele Temisiu si Torontalu?

Interpelatiunea se va predá ministru lu respectivu. —

Trecendu cas'a la continuarea desbaterei speciale a bugetului ministru lu de justitia, la Titulu I „administratiunea centrala”, preliminaru cu 218,100 fl. comisiunea financiara recomanda votarea numai a 213,100 fl. Stergerea de 5000 fl. privesce banii de cartelu a officiantiloru. Postulu de nou creatu pentru unu directoru de contabilitate ilu sustiene si com fin.

J. Györfly propune stergerea acestui amintitu postu; Ministru lu o sustiene ca necesaria.

La votu, fiindu din intemplare cei din stang'a mai numerosi in Casa, se primesce stergerea acestui postu, si asiá se primescu din sum'a recomandata de com. financiara numai 210,800 fl.

Titulu alu II: „justitia tieric'a” e preliminaru cu 2,414,100 fl. si adeca „curtea de casatiune” cu 182,300 fl. pentru care comisiunea financiara propuno numai 169,600 fl. stergendu urcarea salariiloru si a baniloru de cartelu pentru acesti judecatori, si propunendu a sterge de totu posturile celoru patru referenti ausi-

liari la această curte, fiindcă n'au nici unu titlu legal; dar ca se nu se împedea activitatea acestui foru, provăca pe ministru a face unu proiectu pentru regulara formula a acestei chestiuni.

B. Guthy spune, că judecatorii acestei curti facu decisiuni, cari nu s'au de felu în consonanță cu legea și cetindu câteva le critică.

P. Hoffmann dice că o decisiune nu este lege, ca se fie în toate casurile egala.

J. Kiss ataca pe *Hoffmann* și pe regimul. Ministrul *Horváth* se rōga a se lasă cei patru referenți auxiliari celu putienu mai 1/2 de anu, până i va putē suplini, căci altminteria se vor imultii restantiele.

K. Ghyzsy dice că referenții se fie totdeodata și judecatori, cu atât mai tare, încātu referenții și altcum au mare influența asupra decisiunilor. De aceea primesce propunerea comis. financiarie.

Ministru *Horváth* se învoiesce, dar sub acea condițiune, că cas'a va luă în dezbaterē numai decātu proiectulu ce-lu va propune în privința imultirii judilor la curtea de casatiune:

La votu se primesce sum'a recomandata de comisiunea financiară

Pentru „curtea suprema“ sunt preliminari 386,900 fl. Comisiunea propune: 376,900 fl. stergendu imultirea banilor de curtelu și sum'a pentru subvențiuni și remuneratiuni.

La votu se primesce sum'a din urma. — Rubric'a 3, „*Tabla regēsa*“ e preliminară cu 625,100 fl. Comisiunea recomandă numai 609,500 fl., stergendu urcările pentru cortelu.

K. Bobory propune, și *E. Hodossy* susține, ca urcarea pentru curtele se se primēscă la judecatorii auxiliari de la această curte.

Cas'a primesce propunerea comisiunei. „*Tabla regēsa în Muresiu Osiorheiu*“ este preliminară cu 116,100 fl. Comisiunea recomandă 115,000 fl.

L. Berzenczey propune a se dă judecatorilor de la această *Tabla* asemenea salarie ca la cei din Pesta.

Cas'a respinge această propunere și primēscă cea a comisiunei fin.

Rubric'a 4 „*pentru oficiulu procurorului publicu de statu*“ e preliminară suma de 34,000 fl.; Com. recomandă 33,700 fl.

A. Mátyus nu votēza nici unu cruceriu pentru acestu oficiu, dacă va remanē organizatu ca și pana acuma.

L. Berzenczey doresce, ca acestu oficiolatu se nu mai pōrte nici în Ardēlu odiosulu titlu de pe timpulu lui *Bach*.

Ministru *Horváth* amintēscă, că a aster-nutu casei unu proiectu de lege reformatoriu în privința acestora oficia.

La votu se primēscă propunerea comisiunei.

Rubric'a 5 „*Laboratoriulu chemicu alu tierii*“ e preliminară cu 5000 fl.

Se primēscă, cu acelu adausu, ca 3036 fl. se se puna în bugetulu extraordinariu.

Rubric'a 6 „*judetie districtuali micste*“ e preliminară cu 53,300 fl.; după propunerea comisiunei financiare se primēscă numai 51,670 fl.

Rubric'a 7 „*judetiele cambiale de instanț'a I.*“ e preliminară cu 172,400 fl. Com. propune a se votă 165,000 fl. ce se și primēscă.

Rubric'a 8 „*judetiele, districtuale montanistice*“ cu 29,600 fl. — Cas'a primēscă 28,900 fl.

Rubric'a 9 „*judetiele de pressa*“ e preliminară cu 22,900 fl.

G. Várady provăca pe ministru, se îngri-gēscă, ca se încete aceste judecati de a mai fi provisorie, se astērna casei unu proiectu pentru unu codice penalu, și ar dorī, ca juriu se fie ales prin alegeri libere din partea poporului.

I. Gyōrffy propune a se delatură proou-rorii publici și judii cercetatori la curtile de juriu de prin provincie, și a se sterge sum'a specificata pentru acesti oficianti.

Ministru *Horváth* o susține după cum e preliminară asemenea *Ordody* și *Hodossy*.

Cas'a primēscă sum'a de 22,600 fl.

Rubric'a a 10, „*judetiulu supremu și cur-tile judiciare de finantia*“ e preliminară cu 47,500 fl. Com. recomandă 46,800 fl. ce se și primēscă.

Rubric'a a 11. „*judetiele comitatense din Ardēlu.*“ e preliminară cu 571,400 fl. și e recom-ndata neschimbata și de comisiune.

L. Tisza amintēscă despre starea Ardēlului, care încă și astăzi este excepțională; cen-

sur'a e totu asiă ba înca mai crancena decātu cum a fostu sub *Bach*. Ceea ce în Ungari'a se tiparescă, a colo este opritu a se rețipari. Ne-multiamirea este mai mare decātu în 1861. Regimulu se îngri-gēscă ca Ardēlu nu se devina o data Ungaria și uniunea se se efectueze.

Ministru *Horváth* seusa această anomalia, aretandu impregiurările extraordinarie.

Cont. *B. Kemény* — facuse unu proiectu de conclusiune cu privire la urcarea lefeloru pentru judii din Ardēlu, fiindcă comisiunea financiară încă nu a referatu, se rōga a se amenă deabateră a supr'a acestei rubrici până după raportulu comisiunei financiare.

Se primēscă, rogandu presiđiulu pe mēmbrii comisiunei financiare, a pertractă acestu obiectu încă astăzi spre a se potē propune mane.

Siedința se redica la 2 ore.

Siedința casei reprezentanților din 11 febr.

Se deschide la 10 ore de presiđintele *Somssich*. Protocolulu se autentica și petitiunile intrate se îndrumēza la comisiunile concerninte. P presiđintele aduce casei aminte că prin mōrtea ministrului *Eötvös* a devenitu vacantu unu locu de deputatu și o provăca se dea imputernicire cercului (*Buda*) de a face alegere nouă. — Se primēscă.

Ministru de finantie *Kerkápoli* cere creditu suplementariu pentru guberniulu și judetiulu provisoriu din *Fiume* precum și pentru banii ce trebuie respunși anticipative consiliului de edificatiuni din *Pest* spre scopulu lucrarilor publice pe an. 1871.

Proiectulu se va tipari și se va predă comisiunei financiare.

Ign. Hajdu, referențele comisiunei petiti-onerie mai asterne o consmărare de petitiuni petrecute de com. Se vor tipari și impartii.

Trecendu cas'a la ordinea dilei, continua dezbateră asupra bugetului ministrului de justitia.

Rubric'a a 12 „*subventiunea judetieloru orasienesci în Ardēlu*“ se votēza cu 69,500 fl.

Rubric'a a 13 „*judetiele urbariale de I. instantia în Ardēlu*“ e preliminară cu 98,100 fl. Comis. propune 94,800 fl. stergendu urcarea lefeloru și — se primēscă.

Titlulu III: „*Inchisorile tierii*“, e preliminară cu 812,300 fl.

Comisiunea observa că pentru susținerea celorlu închisi se cheltuescă pre multu bani.

B. Máriássy dice, că în lipsa de codice penalu pedepsile într'nele casuri sunt pre usiōre. Incātu despre temnitie dice, că după întocmirea lor de astăzi, nu numai că nu servesc spre îndreptarea celorlu pedepsiti, dar ele sunt scōle mai nalte pentru crime. Mai departe dice, că regimulu nu se îngri-gēscă a încasă banii alimentari de la cei pedepsiti, după ce acestia au esitu din închisōre. Unu honvéd, dice oratorulu, costa pe di 6 cr. unu încarceratu celu putienu 11 cr. încarcerati se fie supusi la munca, ca se castige pretiulu susținerii lor. În fine face unu proiectu de conclusiune, în care cere a se nsarcină ministrulu cu regulara punctelorlu amintite de densulu.

G. Simay e de parere, ca statulu se iē în regia propria susținerea arestanților.

D. Irányi descrie starea închisorilor cu cele mai negre celorlu atât în privința localulu, cât și a îmbracamintei și hraniei arestanților; dice că această nu este umanu, și face unu proiectu de conclusiune, în care cere reforme în această privință, fara însă se costea multu.

G. Zlinszky imputa lui *Irányi* zelu peste mesura pentru umanitate — fatia cu strengarii și hotii. Mai bine se cerceteze de starea poporului celu muncitoriu și de dirigatori ce cu 300 fl. lēfa; pe acestia se-i întrebe, dacă au ce mână și cu ce se îmbracă? Totu aceste reprosiuri le face și regimului, carele, asiă se vede că, de omēnii cei cinstiti și seraci din țēra n'are nici o grigă. E în contr'a proiectulu lui *Irányi*.

La întrebarea lui *J. Kiss*, ministrulu dă deslușire, dicendu, că unu arestantu în prisōrile statulu nu costa mai multu pe di decātu 12—13 cr. ca și n comitate.

Mad. Gondra cere a se țione despartiti cei pedepsiti pentru crime, de cei pedepsiti pentru delictē politice, și cere o statistica despre închisori, căci numai asiă se pōte apoi vorbi de reforme.

Aron Szilády dice, că ministrulu n'a escutatu reformele decise și votate de casa în temnit'a din *Vatlu*.

E. Simonyi propune a se întocmi temnitiele asiă ca se servēscă de institute pentru cultivarea inimii arestanților.

Ministru *Horváth* dice, că regimulu a facutu totu ce a fostu cu putinția, și că ntru adevēru închisorile de astăzi în asemenea cu cele din trecut, stau fōrte bine în tōta privința; se afla în închisori biblioteci, întocmiri sanitare, celule în cari se închid arestanții la începutu. — Arestanții invatā mai multe meserii. —

Proiectulu lui *Máriássy* se respinge. *Irányi* și-lu retrage pe alu seu; aduce înse aminte ministrului de proiectulu de lege pentru redicarea pedepsē corporale, pe care cas'a magnatiloru încă nici astăzi nu l'au resolutu definitivu. —

Presiđintele redica siedința la 2 1/2 ore și anuncia cea mai de aprōde pe luni la 10 ore.

DISCURSULU

deputatulu *Sigismundu BORLEA*,

la ocaziunea dezbaterii generale a supr'a bugetului ministrului ung. de justitia, în siedința camerei ung. din 9 fauru n. 1871.

On. Casa! Nu voi decātu a-mi face și eu unele reflexiuni a supr'a observatiunilor dlu deputatu *Berzenczey* la cele aduse de membrulu *Stanescu*.

Dlu *Berzenczey* dice, că precum diaristic'a romana, într' asemenea Romanii preste totu s'ar fi pronunțiatu, cumcā Romaniloru nu li trebuie functiuni de statu; — și pre langa tōte acestea, aici, într'acēta Casa, totu meru ne plangem că Romanii nu se aplica în dirigatori. Este dreptu, on. Casa, că sunt între Romanii, și carora nu li trebuie oficiu de statu; într'acēstia sum și eu: însă d'alta parte multi sunt cari nu numai doresc, ci și ceru functiuni publice. Asiă d. e. nu pre de multu, cându prin concursu se cautau individi pentru posturi de concepisti și de adjuncti la Curia, vr'o 25--30 de juni romani absoluti suplicara; dar dintre ei abia vr'o doi fusera aplicati. Pōte că dlu *Berzenczey* nu scie acēst'a, dar de siguru va scī acēst'a dlu min. de justitia, precum o sciu mai multi.

Ce se atinge de diaristica, trebuie se marturisescă, că nu sciu, în care fōia romana a cetitu dlu *Berzenczey* ceea ce afirma? Eu din parte-mi în diaristic'a romana nici odată n'am cetitu ceva asemenea.

N'ntemeiata este afirmatiunea dlu *Berzenczey* și într'aceia privința, că Romanii ar avē putēni omēni calificati pentru dirigatori de statu. Avem, haru Domnului, destui; ce și de acolo se invederēza, că regimulu, precum am mai adus și alta data, pe mai multi ce erau aplicati și calificati pentru veri-ce posturi, i-a destituitu, și i-a destituitu numai pentru că erau buni Romani; și eu credu că dlu *Berzenczey* nu va veni se afirme, cumcā acestia ei insisi ar fi cerutu se fia destituiti din posturile lor. (Ilaritate.)

Dlu *Berzenczey* a atacatu și acea, că *Stanescu* a citatu mai multe casuri referitōrie la persōn'a sa, casuri cari nu apartienu aici. Dar Ve rogu, se-mi spuneti, decā acele casuri nu apartienu aici, — unde apartienu ele? și — cui se ne adresăm pentru remedierea lor? (Voci: Ministeriului!) Ministeriului?! Dar sciti că aceluia în vau ne adresăm cu plānsorile nōstre. Ve rogu se luati a minte: Cāndu eu nainte cu căți-va ani pentru o spargere de epistolă la posta, am facutu plānsōre în acēsta Casa, și atunci mi s'a dīs, că acea causa nu apartiene aici, ci e asemenea afa-eri se me adresezu Ministeriului. Am urmatu svatulu onorabilei Case, și în 30 oct. a tr. am adresatu pre larga recepisă — Ministrului de finantie o suplica, prin carea am doveditu cu datē positive, că oficiulu contributiunali magiaru-regiu din *Pancota*, cottulu *Aradului*, a facutu spre pagubirea mea una insielatiune de 218 fl. și am cerutu satisfactiune și scutire de persecutarea oficiulu contributiunali; d'atunci am asteptatu cu multa rabdare, și neprimindu nici unu rezultat, sub 20 ian. 1871 de nou am suplicatu cațra dlu Min. de finantie și l'am rogatu, se aiba bunatate a-mi dă o data respunsu! Și abia apoi, la 28 ianuariu, am primitu unu respunsu de la di-rectiunea financiară, — mi pare reu că nu sciam cumcā o se am ocaziune a-lu presentā onorabilei Case, că-lu aduceam cu mine și-i ce-team aici cuprinsulu întregu, — carele de altminteria este, că directoratulu financiaru a facutu dispunētiune ca acea suma cu carea voiau se me insiele, se se stērga din cartea oficiulu magiaru regiu de contributiune din *Pancota*. Și cu atāt'a — totu lucrulu s'a gatatu.

Va se dica, ministrulu în faci'a dovedii mele de insielatiune, n'a aflatu de lipsa, nici a face cercetare, nici a dispune pedepsirea oficiantiloru insielatori, ci — s'a multumitu cu stergerea sumei, cu carea erā se fiu insielatu.

On. Casa! Sub sistem'a absolutismului și sub timpulu provisorului, barbati de atunci de la guvernul, astfelii de casuri le investigau și pedepsau cu rigōre, și nici o data nu luau lucrulu atātu de pre usioru ca astăzi.

Intr'adeveru, am ajunsu într'o pusetiune curiōsă: decā ne adresăm Ministriloru, nu ni se face dreptate și nu primim satisfactiune; decā redicăm plānsōre aici în Casa, ni se dice că lucrulu nu apartiene aici; — decā interpelām pre Ministru, cându-i place dă, cându ni place nu dă respunsu; ēr și cându dă vr'unu respunsu, macar că ni-am doveditu plānsorile cu cele mai positive date, ni spune că plānsōrea este n'ntemeiata, și apoi ori cātu am dic noi că nu potem se fiu indestuliti cu ac'u respunsu, și macar cātu ne provocām la datele positive, — presiđintele pune în tēbarea și — majoritatea Casei pururi, forasceptiune, iē respunsulu Ministrului spre ciintia, și astfelii noi cu plānsorile nōstredrepte și pre acēsta causa suntem respinsi. (Voci în stang'a estrema: — asiă este!)

Precum am disu, decā Ministrulu ni place, nu dă la interpelatiunile nōstre nici unu respunsu. Asiă s'a întemplat că eu cu vr'o doi ani mai nainte am interpelatu pre dlu Ministru de comerț, atunci *Gorove*, în caus'a detragerei debitulu postalu și oprirea Albinei în țiera. Atunci dlu Ministru, bagandu manele în pusonariu și întorcendu-se spre mine, cu unu tonu de sumetia (ilaritate), mi-a disu, că — în data ce i se va transpune interpelatiunea, mi va dă respunsu, incredintiandu-me cu o cale că respunsulu dsale me va și multum! Trecura de atunci doi ani, dlu *Gorove* a și înșchimbatu portfoiulu, dar promisulu respunsu indestulitoriu nici pana astăzi nu mai urmă; — apoi eu nu potu se credu că dlu presiđinte alu Casei de doi ani de dile nici pana acuma se nu fia tramisulu dlu Ministru acea interpelatiune. (Ilaritate.)

Intr' astfelii de casuri deci, cându nici din partea Ministriloru, nici a onorabilei Case nu ni se face dreptate, — spuneti-ne, ve rogu, în catro se ni mai luām refugiulu? — ce se mai facem?? Diceti că — suntem în sistema constitutiunala, și asiă decā în necesarile nōstre suntem siliti a recurge la Tronu, atunci dvōstre ve redicati a supr'a-ne cu imputatiuni că — nu ni place constitutiunea și că suntem reactionari.

Si asiă-dara Ve rogu domniloru, parasiti odată modulu de tractare mesteră și nodrēptă, și — fiti cându-va drepti și ecuitabili și facia cu noi! Si apoi se fiti incredintiati că atunci si noi vom iubi si vom aperā constitutiunea cea adevērata; o constitutiune însă ca cea de acum — noi n'o potem iubi, și astfelii de constitutiune nōue nici nu ni trebus în veci! (Aprobări în stang'a estrema.)

Pecica-rom. langa Aradu, în 25 ian. v.

După cum nainte de introducerea Stat. org. cu totii speram, că prin introducerea lui vor încetā tōte abuzurile organeloru misericcesci administrative, asiă acum după întocmire ne convingem totu meru de contrariulu. Dovedă încă odată că — nu atātu legile rele, cātu omēnii — sunt caus'a și vin'a abuzurilor; și că — uniculu frēu seu corectiv este și remae, *pricșperea buna și opunerea barbatēscă a p. porului*.

Cele întemplate la noi, cu ocaziunea alegerei de parochu, carea avū locu în diu'a de ieri, sunt o ilustratiune — desī cam neplacuta, dar pre nimerita a celorlu dise.

Avem trei competitori la acestu postu: pe *C. Gurbanu*, invetiatalu professore de teologia din Aradu, *J. Moldovanu*, capelanulu din *Jula* și pe *Teod. Papu*, notariulu comunale din *Cherechiu*. Toti cu calificatiunea prescria și roceruta chiar prin concursulu publicatu, și — toti aveau partitele lor destulu de însemnate.

Dar ce se vedeti! Alegerea dlu *Gurbanu*, dōra celu mai bine calificatu și meritatu, scie Ddiu prin a cui potēria influența din partea oficiale din Aradu — se fortā într'unu modu neloialu și vatematoriu sentiului de libertate alu poporului, și agitatiunea în favōrea santiei sale se serviā de midilōce injuriōse pentru ceialti concurenti.

Ni pare fōrte reu că chiar dnu invetiatori nostri se facusera organele acestei agitatiuni;

destulă că ea nu pregetă a-si luă refugiu
pana si la apucature robulistica, am potē dice
ridiculose. In fine tōte se concentrara intru a
impedecă intrarea concurintei Teod. Papu in
oandidatiune; se luă de pretestu incidinte ca
Teod. Papu despre absolvirea regulata a clasei
a VIII gimnasiale, a nume despre semestrulu alu
2-lea n'avea atestatul indatenatu formale, ei o
adeverintia a dirēctorelui gimnasialu din Be-
iusu cu sigilulu gimnasialu si in genuinitatea
sa necontestabila.

In desiertu partisanii acestui dnu concu-
rinte provocau la autenticitatea actului, la san-
tiunea lui si prin testimoniale de teologia si de
calificatiune, căci membrii partizani ai celoralti
concurinti si cu dlu protopopu in frunte, mor-
tisiu se opuneau si nu vreau se iē in considera-
tiune vōcea ratiunei adeverate si dorintia legi-
tima a unei parti insomnate de poporu.

Urmarea fū că membrii de partit' a lui T.
Papu parasira comitetulu, ēr acest' a apoi cu
d' protopopu decretă eschiderea numelulu de
la andidatiune.

Acest' a vedindu partisanii dlui T. Papu,
desi i poteau face exceptiune legala contra
candidatiunei print' unu comitetu *necompletu*,
si dosi ē pentru casulu de ar fi in minoritate
cu alu lor' candidat, se ingagiasera acestuia,
a votă cu totii pentru parintele Gurbanu, —
prin influintiarea atātu de curesatori si volnica
— se indignara in celu mai mare gradu si —
facura unu actu de resbunare! Dupa ce de la
candidatul lor' primira deslegarea de cuven-
tulu ce-i dedusera pentru eventual' a votare cu
partit' a lui Gurbanu, toti tre-ura in partea lui
Moldovanu, incātu astfelu acest' a la votare
cascigă 228 de voturi, remanendu dlui Gurbanu
numai 17.

Se nu crēda nimenea că poporulu se bu-
cura de acestu resultatu; din contra, elu se su-
pera prē multu, că numai astfelu a fostu in
starē a face de rusine influinti' a si metechnele
oficiali. Si ce mai multu lu dōre este, că chiar
dlu C. Gurbanu a trebuitu se fia victim' a abu-
suriloru si a infruntari lor! Acestu dnu, de
si maioritatea poporului eră, cu sēu fora destulu
temeiu, nu cercetām motivele, pe langa *Teod.*
Papu, possiede totusi cea mai deplina stima a
nōstra, si — constatām aci solenelu, ca dēn-
sulu la abuserile facute nu are nici cea mai
mica parte, nici că eră de facia la alegere.

Ven. Consistoriu, prē cum aflām din
„Sper.“ in cea din urma siedintia plenaria a
sa, sub 64, a luatu mesuri rigurose contr' a con-
curintiloru la posturi bisericesci si scolari, cari
— ei de a dreptulu sēu prin ōmenii lor' ar
face incercari de corumperi sēu amagiri ale
poporului. Dar ōre — Dōmne, pentru abuserile
ce facu organelō bisericesci, n'ar fi de lipsa se
se iē asemenea mesuri? —

Mai multi alegatori.

Aliosi, comit. Temisiu, 30 ian. 1871.

Dle Redactore! Credu că este bine, a se
pune sub control' a publicitatii tōte căte se
intempla macar cătu de privatu, dēca ele pri-
vescu unu interesu publicu nationalu.

In comun' a nōstra, un' a dintre cele de
frunte dupa marimea si pusatiunea ei, inca la
a. 1861, cu ocaziunea unui *balu* nationalu, s' a
pusu teneiu unu fondu scolariu. Acestu fondu
pana ' 1870 a crescutu la valōrea de 90 *meti*
de brate.

Alalta-ieri, joi in 28 ian. prin staruint' a
deintelui nostru *Martini* si a conlocutoriului
nostru *Aleca Stefanescu* ēr se arangia unu
balu nationalu fōrte frumosu, totu in folosulu
acelci fundatiuni scolariu. Participara la acestu
balu nu numai carturarii si fruntasii din locu,
ci inca si unu numeru de straini.

Venitulu intregu a fostu 67 fl. 60 cr.
din carele dupa subtragerea s' eseloru romasera
30 fl. v. a. venitu curatu.

Nu Vi potu spune, ce animate sunt atari
petrooceri si ce multu innainta ele bun' a 'ntiele-
gere intre barbatii nostri. Ar fi pare-mi-se unu
abusu de pretiosulu spatiu alu „Albini“, dēca
asi descrio pomp' a decoratiunei salei si a costu-
muriloru; atāt' a insa nu potu retacē, că fla-
murele si colorile nationale au batutu la ochi
mai vertosu.

O mare si placuta supriudere asteptă
pre ōspeti pe la o ōra dupa mediulu noptii, in
timpulu pausarei dantiariloru. O scolaritia de
vr' o 7—8 ani, din clas' a fetoloru, condusa de zelo-

sulu docinte *Munteanu*, pasi la midilocu si cu o
vōce incantatoriă tienū unu discursu de lauda
si recunoscintia pentru participatori la acēsta
petrecere nationala si pentru sporirea fondului
scolariu; incheiandu cu urări de „*se traiēscă!*“
pentru Domnitoriulu, patria, natiune si toti bi-
nefacatori nationali. —

Unu martore.

Sistarovetiu, I. Lipova in Banatu in 25 ian.

(*Societate de lectura la satu; inaugurarea
si cuprinsulu ei.*) Sciti, Dle Redactore, că comu-
nitatea nōstra este un' a din cele mai mici si
seracutie, totusi ea incepe a-si senti essistintia
si a se ingrigi de progresu si cultura intre mem-
brii ei. Spre acestu scopu fruntea satului mai
de multu concepū planulu d' a infiintiā o socie-
tate de lectura, undu toti căti au plecarea si
placerea d' a se informā despre cele ce se pe-
trecu in lume si tiēra, se pōta cascigā informare
din mai multe foi si cărti ce vom procurā cu
spese comune.

Ieri in 24 ian. v. ajunseram noroculu
d' a inaugurā acēsta de multu dorita societate.
Dupa servitiulu ddicescu, cu pompa si can-
tandu cu tenerimea scolar' a impreuna „*Des-
tēpta-te Romane!*“ — ne adunaram in localita-
tea destinata, unu dnu preutu santi ap' a, toti
in coru cantau cantarile indatenate, ēr afara
se dau salve. Dup' acea aleseram pre multu
meritatulu nostru barbatu Avramu Pecurariu
de presiedinte, aleseram pre parintele Sim.
Tomescu de v. presiedinte, aleseram notariu,
casariu si bibliotecariu; se tienura cuventari
ocasionalu fōrte insufletitōrie din partea dlui
presiedinte, precum si din partea dlui docinte
Dim. Tomescu, unde mai vertosu acestu dir-
urma splicā scopulu societatei si indēmā pre
toti la zelu si straduintia pentru lumina; —
astfelu comunitatea nōstra cu entusiasmu ser-
bā o serbatōria nōua si folositōria!

Pentru ca on. Publicu se conōsca că —
proprie cine sunt membrii cari intr' unu satu
ne'nsemnatu potu formā o societate de lectura,
notām aici, că societatea nōstra numera de
membri: pre 2 preoti ai sei, pre invetiatoriulu,
pre notariulu comunulu, pre 5 padurari sēu
codreni si 22 de agronomi sēu tiereni. Va se
dica 31 de membri. Ddiēu, tatalu popōraloru
se ni ajute! — (Aminu, — se vi ajute Ddiēu
si se vi deo multi urmatōri de frumosulu es-
semplu! Red.) —

Eat. Delianu,
agronomu si notariulu societatii.

PROTOCOLULU

*Siedintiei a IV. (ordinaria), tienute in Aradu
in 8 ianuaru 1871 st. n. din partea directiunei
asociatiunei nationale aradane pentru cultur' a
poporului romanu.*

In present' a.

Membriloru: Dr. Atanasu Siandoru, ca
presiedinte substit. Ios. Popoviciu, Ios. Goldi-
siu, G. Craciunescu, G. Dogariu, Ioane Rosiu
si Vas. Paguba.

Notariu: Ios. Codreanu.

Nr. 31. Fiindu atātu dlu directoru pri-
mariu, cătu si celu secundariu, impededati de a
luā parte la acēsta siedintia, conformu regula-
mentului

Ocupa loculu presidiale dlu dr. Atanasu
Siandoru. —

32. Notariulu subst. cetesce protocolulu
siedintiei a III. din 11 dec. 1870.

Se iē la cunoscintia, si subscriindu-se, se
decliara de autenticatu. —

33. Notariulu subst. relationēza despre
o recercare de la administratiunea diurnalului
„Zukunft“, prin care se provōca directiunea,
a-i tramite pretiulu memoratului diurnalu pe
anulu espiratu 1870, in suma de 16 fl. v. a.

Decisu: Luandu-se dejā odata unu con-
clusu in privintia acēst' a, notariulu se insar-
cinēza a cautā protocoalele siedintieloru trecute,
si la cea mai de aprōpe siedintia a face reportu
directiunei. —

34. Se cetesce scrisōrea colectantelui
Ioane Luca din Agrisiu prin care arēta, că
membrii asociatiunei din acca colectura, afara
de 8 insi, toti au solvitu restantielu prin urmare,
că estrasulu este defeptuosu; apoi retramite
diplomele: a lui Achimu Cozma, care nu o
membrulu asociatiunei, a lui Ioanu Albu si
Paulu Stanu, cari sunt necunoscuti acolo.

Decisu: Reportulu acēst' a se predā

esactorelui spre cercare despre starea lucrului,
si relationare la cea mai de aprōpe siedintia. —

35. Notariulu relationēza despre repor-
tulu colectantelui Baiei de Crisiu, Joane Motiu,
prin care acēst' a administrēza 34 fl. a nume: de
la Andrea Puticiu 10 fl; Joanu Motiu 8 fl; Jo-
anu Francu 4 fl; Gerasimu Candrea 4 fl; Ale-
sandru Siuluziu 4 fl; Ladislau Papu 4 fl; ase-
mena pentru 9 diplome 2 fl. 50 cr. Sum' a in-
trēga de 36 fl. 50 cr. s' a predatu perceptorelui
prin directorele secundariu. Mai departe, cum-
că diplom' a dlui Gerasimu Candrea este de a
se corege apoi ērasi a-i se predā. In fine retra-
mite si diplom' a lui Joane Popoviciu oficiantu,
pre langa observare, că acestu domnu nu se
mai afla in acelu cercu de colectura.

Decisu: Se iē la cunoscintia, cu acea
observare, că pre venitoriu fiesco-care membru
alu directiuni, primindu bani de acēsta natura,
fora intardiare so-i predece la perceptoratu.

Diplom' a dlui Gerasimu Candrea se se
rectifice si retramita; ēra a dlui Joane Popo-
viciu se se retiena pana i se va aflā ubicatiunea.

36. Se cetesce reportulu colectantelui din
Lugosiu, dlui Vas. Stoianu, prin care acēst' a
tramite pretiulu a 15 bucati de sortiuri cu 7 fl.
50 cr. si a dōua bilete de balu cu 6 fl. sum' a
13 fl. 50 cr. dimpreuna cu sortiurile si biletele
de balu nedistribuite.

Decisu: Fiindu dejā banii primiti de
catra perceptorulu, reportulu impreuna cu acelu-
sele se predā esactorelui spre consurare si re-
portare la siedintia prossima. —

37. Notariulu cetesce scrisōrea dlui Ales.
Romanu prin care acēst' a retramite sortiurile
adresate spre distribuire dloru Campianu in Jasi,
si B. Florescu in Bucuresci, returnate prin dlu
Paleologu administratorulu diariului „Roma-
nulu“, intre cari se afla si sortiulu, carele cas-
tigase *primulu postu*, care insa se cede in
favōrea asociatiunei.

Se cetesce apoi o cārta de corespondintia,
prin care dlu Ales. Romanu, face cunoscutu că
ar avē la sine adunati pentru asociatiune ca la
70 fl.

Decisu: Se iē spre cunoscintia, ēra
dlui Paleologu, desi acestu reportu a venit
cam tardiu, din partea Directiunei se decliara
recunoscintia protocolaria, ce este a i se face
cunoscutu prin tramitarea unui estrasu din ac-
cestu decisu. Sortiurile se predau esactorelui
spre consurare si reportare. ēra incātu pentru
sum' a de bani aflatōria la dlu Ales. Romanu,
acēst' a trebuu recercatu a o administrā la per-
ceptoratu. —

38. Notariulu produce nisce adeverintie
postali, platite de catra directorele secundariu
in afaceri de ale asociatiunei — spre licuidare.

Decisu: Se predau esactorelui spre cen-
surare si relatiunare. —

39. Notariulu reportēza, cumcă fostulu
notariu alu asociatiunei Petru Petroviciu, con-
formu decisiunei din siedintia d' n. nov. 27, in
privintia dificultiloru rodicate de catra esac-
toarele Directiunei, nici pana in momentul de
facia nu s' a justificatu.

Decisu: Dlu Petru Petroviciu prin in-
manuarea decisiului acestuia se se provōce de
nou, ca in terminu de 8 zile se si presenteze
justificarea, căci la din contra, luandu-i-se drep-
tulu de a se mai potē justificā, — se va con-
vincē la solvirea tuturor sumelor aretate prin
esactore, si la cele ce inca s' ar aretā mai
lipsitōrie.

40. Pentru autenticarea acestui protoco-
lu defigo diu' a de 15 ian. la 4 ōre dupa mediadi
in localitatea asociatiunei.

Protocolulu acēst' a cetindu-se in present' a
membriloru Dr. At. Siandoru, Jos. Popoviciu,
Vas. Paguba si Georg. Dogariu, cu acea ob-
servare s' a autenticatu si subscrisu, că decli-
ratiunea amintita sub punctulu 39, dupa scrii
private, a sositu la Directorele secundariu.

Aradu in 15 ian. 1871

Dr. Atanasu Siandoru, m. p.
subst. presiedinte.

Josifu Codreanu, m. p.
subst. notariu.

Concursu

Se escrie pentru ocuparea postulu inveti-
tiorescu la scōl' a confesionala gr. or. romana
din Opidulu *Siria* suburbinulu *Cremisice*, in
Comitatulu Aradului, cu terminu pana in 21.
Fauru st. v. a. e. emolumintele sunt:

300 fl. v. a., 16 meti de grāu, 16 meti

de cucurudiu, 12 orgii de lemne din cari este
a se incaldi si scōl' a, cuartiru liberu cu gra-
dina de legumi.

Doritorii de a ocupā acestu postu sunt
avisati a-si tramite pana la terminu recursu-
rile lor' provēdute cu estrasu de botezu, cu
atestatu de moralitate, cu testimoniu despre ab-
solvirea cursuriloru Pedagogiei si de cualifi-
catiune, pre cum si despre absolvirea de 2 cla-
se gimnasiale sēu celu putienu 4 clase norma-
le, — catra comitetulu parochialu in *Siria*.

Siria, 23 Ianuaru 1871.

Joanu *Moldovanu*, m. p. presiedintele co-
mitetului parochiale. Nicolau *Cristea* m. p. no-
tariulu comitetului parochiale din Opidulu *Siria*. —
Cu scirea moa Nicolau *Beldea* m. p.
administr. protopr. 1—3

Concursu

Spre ocuparea vacantei statiuni docentale
din *Beregsu*, (cottulu si protopopiatulu *Temis-
siōrei*) indiestrate cu emolumintele: 100 fl. v.
a. in bani, 40 meti de grāu in natura, 150 lb.
de clisa, 50 lb. de sare, 30 lb. de lumina, 5 stan-
geni de lemne, 8 stangeni de paie, 3 lantie de
pamentu aratoriu, diumetate lantiu de gradina
si cortalu liberu cu 2 incaperi. —

Se deschide concursu pana in 20 fauru a.
c. Doritorii de a cascigā acestu postu vor avē
a substerne recursurile lor' bine instruite si
adresate sinodului parochialu din locu catra
distr. D. protopresviteru in *Temisiora*; totu de
odata sunt provocati recurrentii a se aretā pan'
la terminu intr' o di de domineca la *S. Biserica*.

Comitetulu parochialu din Beregsu.

Cu scirea si invoierea mea:

Mol. Dreghiciu m. p.

1—3 a si sb protop. *Temisiora*.

Concursu

Se escrie pentru statiunea invetiatorēscu
din *Ternova*, protopopiatulu *Siria*, in cottulu
Aradului, pana in 30 ianuaru st. v. a. e. pe
langa urmatōriulu salariu anualu.

200 fl. v. a.; 4 cubule de gran; 4 cubule
de cucurudiu; 20 maji de fēnu si 12 orgii de
lemne, din care este de a se incaldi si scōl' a. —

Doritorii de a ocupā acestu postu inve-
tiorescu, recursurile lor' adresate Comitetului
parochialu au a le tramite oficiolatlui proto-
presviteralu in *Siria* pana la terminulu prefptu;
acele recourse au se fia provēdute cu testimo-
niu de preparandia si despre alto invetiaturi
pregatitōrie si de cualificatiune, si atestatu
despre portarea marala.

Ternova in 10 ianuaru 1871.

3—3 *Comitetulu parochialu.*

Cu scirea mea:

Nicolau Beldea m. p.

Administr. protop.

Concursu

Pentru vacant' a statiune invetiatorēscu
din *Duudu*, protopresv. *Siria* (*Vilagos*) in co-
mit. Aradului, — cu care statiune este incop-
ciatu unu salariu anualu de 120 fl. v. a.; 3 cu-
bule de grāu, 3 cubule de cucurudiu, 12 org-
gii de lemne, din cari se va incaldi si scōl' a, —
6 jugore pamentu aratoriu, si 2 de fēnatie. Ter-
minulu pana in 6 fevruarie a. e. —

Doritorii de a ocupā acestu postu, sunt
avisati a si tramite recursurile instruate in intie-
lesulu statutului organicu — la oficiolatlui pro-
topresviteralu in *Siria*, adresate comitetulu
parochialu din *Duudu*, pana la terminulu pre-
fptu. —

Duudu in 12 ianuaru 1871.

Comitetulu parochialu gr. or.

Cu scirea mea

3—3 *Nicolau Beldea* m. p.
Admin. protopr.

Cursurile la burs' a de Viona.

(Dupa insciintiarea telegrafica din 15 fauru)

Imprum. de statu convertatu cu 5%
58.75 Imprum. nationalu 67.90 Actiunile de
creditu 251.75; — sortiurile din 1860: 106,80
sortiurile din 1864: 122.55; Obligatiunile dea-
sarcinariu de pamentu, cele aug 70 25; ba-
naticu 78.50; transilv. 75.25 hu-ov. 71.50
argintulu 121.75; galbenii 5 85 napole-
onii 9.94.